

Doküman	Adı	VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI YÖNERGESİ	 BORSA İSTANBUL
	Türü	YÖNERGE	
	Kodu	30.YÖN.01	
	Onay Tarihi	16/06/2016	
	Revizyon Tarihi	20/10/2017	
	Revizyon Numarası	1	
	Hazırlayan	VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASALARI İŞ GRUBU	
	Onaylayan	YÖNETİM KURULU	

BORSA İSTANBUL A.Ş.

VADELİ İŞLEM VE OPSİYON PİYASASI YÖNERGESİ

İSTANBUL – 2016

Bu doküman Borsa İstanbul A.Ş. mülkiyetindedir. Bu dokümanın güncel versiyonu Borsa İstanbul A.Ş. kurumsal internet sitesinde yer almaktadır. Kullanmadan önce bu dosyanın doğru versiyon olduğunu kontrol ediniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönergenin amacı, Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasının işleyiş esaslarını ve kurallarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönerge, Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasında vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile diğer türev araçların işlem görmesini, işlem esaslarını, işlemlere ilişkin emirleri ve işlem kurallarını, işlemlerin sonlandırılmasını, piyasa yapıcılık ve likidite sağlayıcılık uygulamalarını, takas, temerrüt ve garanti fonu esaslarını düzenler.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönerge, 19/10/2014 tarihli ve 29150 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Borsa İstanbul A.Ş. Borsacılık Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Yönetmeliğine dayanılarak çıkarılmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönergede geçen;

a) Açık pozisyon: Piyasada gerçekleştirilen işlemler neticesinde veya Takas Mevzuatında belirtilen yöntemlerle oluşan ve ters işlem, nakdi uzlaşma, fiziki teslimat veya Takas Mevzuatında belirtilen yöntemlerle kapatılmamış olan pozisyonları,

b) Borsa: Borsa İstanbul Anonim Şirketini,

c) Dayanak varlık: Sözleşmede alma veya satma hakkı ve/veya yükümlülüğüne konu olan sermaye piyasası aracını, malı, kıymeti, ekonomik veya finansal göstergesi, emtiayı ve bunlara dayalı senetlerini,

ç) Garanti Fonu: 14/8/2013 tarihli ve 28735 sayılı İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının f bendinde tanımlanan garanti fonunu,

d) Genel Müdür: Borsa Genel Müdürünü,

e) İşlem yapma yetkisi verilenler: 19/7/2013 tarihli ve 28712 sayılı Borsalar ve Piyasa İşleticilerinin Kuruluş, Faaliyet, Çalışma ve Denetim Esasları Hakkında Yönetmeliğin 24 üncü maddesi çerçevesinde yetkilendirilenleri,

f) Kanun: 6/12/2012 tarihli ve 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanununu,

g) Kısa pozisyon: Sahibine, vadeli işlem sözleşmelerine ilişkin işlemlerde, sözleşmenin vadesi geldiğinde dayanak varlığı belirli bir fiyattan ve belirli bir miktarda satmak ya da nakdi uzlaşmayı sağlamak, alım opsiyonuna ilişkin işlemlerde sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde dayanak varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirli bir miktarda satma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama, satım opsiyonuna ilişkin işlemlerde ise sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde dayanak varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirli bir miktarda satın alma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğü veren pozisyonu,

ğ) Kurul: Sermaye Piyasası Kurulunu,

h) Likidite sağlayıcı: Görevlendirildiği sözleşmelerin likiditesini ve işlem görme kabiliyetini desteklemeye yönelik olarak alım satım faaliyeti yürüten kurumları,

ı) Merkezi Karşı Taraf hizmeti: İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının k bendinde tanımlanan hizmeti,

i) Opsiyon sözleşmesi: Opsiyonu alan tarafa ödediği prim karşılığında belirli bir vadede veya belirli bir vadeye kadar, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte dayanak varlığı alma veya satma hakkı veren, satan tarafı ise kazandığı prim karşılığında alma veya satmaya yükümlü kılan sözleşmeyi,

j) Özsermaye halleri: Bir ortaklığın pay değerini ve/veya pay miktarını etkileyen temettü ödemeleri, bedelli ve/veya bedelsiz sermaye artırımları, sermaye azaltımları, devralma veya devrolma suretiyle ortaklık birleşmeleri, ortaklık bölünmeleri ve ortaklığın pay grupları arasındaki değişim işlemleri gibi durumları,

k) Pazar: İşlem gören sözleşmelerin türlerine, işleyiş esaslarına veya belirlenen diğer özelliklerine göre Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası alım satım sistemi üzerinde oluşturulan elektronik alım satım ortamlarını,

l) Piyasa: Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasasını,

m) Piyasa yapıcı: Sorumlu olduğu sözleşmelerde piyasanın dürüst, düzenli ve etkin çalışmasını sağlamak, likit ve sürekli bir piyasanın oluşmasını teşvik etmek amacıyla Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ölçütlere uygun olarak yetkilendirilen ve bu alandaki performansı dönemsel olarak değerlendirilen kurumları,

n) Seans: Sözleşmelerin Borsada alım satımı için belirlenen zaman dilimini,

o) Sermaye piyasası araçları: Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının ş bendinde belirlenen sermaye piyasası araçlarını,

ö) Sözleşme: Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ile diğer türev araçlara ilişkin sözleşmeleri,

p) Sözleşme grubu: Aynı dayanak varlık üzerine düzenlenmiş, benzer niteliklere göre sınıflandırılmış sözleşmeleri,

r) Takas: İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği'nin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının v bendinde tanımlanan süreci,

s) Takas Merkezi: Kurul onayı alınarak Piyasada gerçekleşen işlemlerin takasını gerçekleştirmek üzere Borsada oluşturulan merkezi veya Yönetim Kurulu tarafından takas merkezi olarak görevlendirilen diğer kurumları,

ş) Takas Mevzuatı: 30/5/2013 tarihli ve 28662 sayılı Merkezi Takas Kuruluşlarının Kuruluş ve Çalışma Esasları Hakkında Genel Yönetmelik, 18/7/2013 tarihli ve 28711 sayılı İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Takas Yönetmeliği ve İstanbul Takas ve Saklama Bankası Anonim Şirketi Merkezi Karşı Taraf Yönetmeliği ile Takas Merkezi tarafından çıkarılan Yönerge, Prosedür ve diğer düzenlemeleri,

t) Temerrüt: Piyasada gerçekleşen işlemler ve açık pozisyonlar nedeniyle Takas Merkezi nezdinde yerine getirilmesi gereken yükümlülüklerin süresi içerisinde yerine getirilmemesi halini,

u) Ters işlem: Aynı sözleşmede, uzun pozisyon karşısında kısa pozisyon, kısa pozisyon karşısında uzun pozisyon alınarak pozisyonun tasfiyesini,

ü) Türev araçlar: Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının u bendinde sayılan türev araçlarını,

v) Uzlaşma fiyatı: Hesapların güncellenmesinde ve nakdi veya fiziki uzlaşmada kullanılmak üzere belirlenen fiyatı,

y) Uzun pozisyon: Sahibine, vadeli işlem sözleşmelerine ilişkin işlemlerde, sözleşmenin vadesi geldiğinde dayanak varlığı belirli bir fiyattan ve belirli bir miktarda satın alma ya da nakdi uzlaşmayı sağlama yükümlülüğü, alım opsiyonuna ilişkin sözleşmelerde, sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde dayanak varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirli bir miktarda satın alma ya da nakdi uzlaşmada bulunma hakkı, satım opsiyonuna ilişkin işlemlerde sözleşmenin vadesinde veya vadeye kadar olan süre içinde dayanak varlığı, sözleşmede belirtilen fiyattan ve belirli bir miktarda satma ya da nakdi uzlaşmada bulunma hakkı veren pozisyonu,

z) Vadeli işlem sözleşmesi: Belirli bir vadede, önceden belirlenen fiyat, miktar ve nitelikte dayanak varlığı alma veya satma yükümlülüğü veren sözleşmeyi,

aa) Yönerge: Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası Yönergesini,

ab) Yönetmelik: Borsa İstanbul A.Ş. Borsacılık Faaliyetlerine İlişkin Esaslar Yönetmeliğini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Sözleşmelere İlişkin Esaslar

İşlem görebilecek sözleşmeler

MADDE 5 – (1) Hangi dayanak varlık üzerine türev araçların işlem göreceğine ve bu araçların Yönetmeliğin 24 üncü maddesi kapsamında belirlenen asgari unsurlarına Yönetim Kurulunun önerisi üzerine Kurul karar verir.

(2) Kurul onayı gerektiren asgari unsurlar dışındaki diğer sözleşme unsurları Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Sözleşmelerin bağlayıcılığı ve sona ermesi

MADDE 6 – (1) Piyasada işlem görececek sözleşmelerin hükümleri Genel Müdür tarafından ilan edilir ve bu hükümler ayrıca bir bildirimle gerek olmaksızın işlem yapan tüm tarafları bağlar.

(2) Piyasada gerçekleştirilen işlemler neticesinde veya Takas Mevzuatında belirtilen yöntemlerle oluşan açık pozisyonlardan doğan hak ve yükümlülükler; açık pozisyonların ters işlem ile Piyasada kapatılması, sözleşmelerin vadesinin gelmesi, hakkın kullanılması, Borsa düzenlemeleri ve ilgili sözleşmelerde yer alan hükümler doğrultusunda açık pozisyonların diğer sözleşme ve/veya sözleşmelere aktarılması veya Takas Mevzuatında belirtilen yöntemlerle sona erer. Bunun dışında, sözleşmelerin veya açık pozisyonlardan doğan hak ve yükümlülüklerin Piyasada veya Piyasa dışında başka bir yolla satılması veya devri mümkün değildir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Emirlere ve İşlemlere İlişkin Esaslar

Seans

MADDE 7 – (1) Piyasada işlemlerin gerçekleştirileceği seansların günleri ve saatleri Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Emirler

MADDE 8 – (1) Piyasada verilebilecek emir yöntemleri, emir türleri ve bu emirlere ilişkin geçerlilik süreleri Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Emirlerin piyasaya iletilmesi

MADDE 9 – (1) Emirler, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen esaslar doğrultusunda işlem yapma yetkisi verilenlerce alım satım sistemine iletilir.

Emirlerin değiştirilmesi veya iptali

MADDE 10 – (1) Piyasaya iletilmiş ancak eşleşmemiş veya kısmi olarak eşleşmiş olan emirlerin eşleşmemiş olarak bekleyen kısımları Yönetim Kurulu tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde işlem yapma yetkisi verilenler tarafından değiştirilebilir veya iptal edilebilir.

İşlem yöntemi

MADDE 11 – (1) Piyasada çok fiyat yöntemi uygulanması esas olmakla birlikte, tek fiyat yöntemi de Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ilke ve esaslar çerçevesinde kullanılabilir.

(2) Sözleşmelerin Borsada alım satımında kullanılan tek fiyat ve çok fiyat işlem yöntemlerinin yanı sıra Yönetim Kurulu tarafından farklı bir işlem yöntemi ile bu düzenlemeler kapsamında emir, işlem ve öncelik kurallarında farklı esaslar belirlenebilir.

Emirlerin eşleştirilmesinde öncelik kuralları

MADDE 12 – (1) Sözleşmelerin alım satımı için verilen emirlerin eşleştirilmesinde Yönetmeliğin 31 inci maddesinin dördüncü fıkrasında belirtilen öncelik kuralları uygulanır.

İşlemlerin iptali

MADDE 13 – (1) Piyasada oluşan fiyatlar üzerinden gerçekleşen işlemlerin iptaline ilişkin olarak, Yönetmeliğin 33 üncü maddesindeki hükümler uygulanır.

İşlemlerin bildirim ve ilanı

MADDE 14 – (1) Piyasada gerçekleşen işlemlere ilişkin ilan edilecek bilgiler ile bu bilgilerin bildirimine ve ilanına ilişkin usul ve esaslar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. İlgili bilgiler hakkında herhangi bir uyumsuzluk oluşması durumunda Borsa kayıtları esas alınır.

Piyasa emir ve işlem bilgilerinin yayımlanması

MADDE 15 – (1) Piyasada gerçekleştirilen işlemlere ilişkin bilgiler ile sözleşme bazında sistemde bekleyen emirlerin oluşturduğu derinlik bilgileri, alım satım sistemine bağlı kullanıcılarının ekranlarında, Borsa ile anlaşması olan veri yayın kuruluşları tarafından işletilen platformlarda ve Yönetim Kurulu tarafından uygun görülecek diğer elektronik ortamlarda anlık veya gecikmeli olarak yayımlanır.

(2) Yayımlanacak emir ve işlem bilgilerini ve bu bilgilerin içeriğini, yayımlanacağı elektronik ortamları ve yayımlanan bilgilerin güncellenme sıklıklarını Yönetim Kurulu belirler.

İşlemlere ilişkin sınırlamalar

MADDE 16 – (1) Piyasa işleyişi üzerinde risk kontrolü sağlanması amacıyla işlem yapılabilecek sözleşmelere ve/veya sözleşme gruplarına, iletilen emirlere ve gerçekleştirilecek işlemlere kapasite, miktar ve/veya tutar olarak sınırlamalar getirilebilir veya bu sınırlamaların işlem yapma yetkisi verilen ve/veya bunların temsilcileri tarafından belirlenip uygulanması talep edilebilir. Kullanılacak risk ölçütleri ve uygulanacak sınırlar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. Genel Müdür, piyasada olağan dışı durumların ortaya çıkması halinde veya gerekli görüldüğünde; işlem yapma yetkisi verilen, bunların temsilcileri, sözleşme ve/veya sözleşme grupları bazında risk ölçütlerinde tanımlanmış olan sınırları re'sen değiştirebilir.

(2) İşlem yapma yetkisi verilenlerin gerçekleştirebilecekleri işlem hacmine ilişkin sınırlar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Uzlaşma fiyatı belirlenme yöntemi

MADDE 17 – (1) Uzlaşma fiyatları Yönetim Kurulu tarafından tespit edilen esaslara göre belirlenir. Bu yöntemle belirlenen uzlaşma fiyatları Borsa tarafından ilan edilir.

Uzlaşma fiyatı komitesi

MADDE 18 – (1) Piyasada işleme açılacak her bir sözleşme ya da sözleşme grupları bazında bir Uzlaşma Fiyatı Komitesi oluşturulur. Komitenin görev ve çalışma esasları ile komite üyeleri Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(2) Uzlaşma Fiyatı Komitesi, seans sırasında gerçekleşen işlemlerden hesaplanan uzlaşma fiyatını gerek gördüğü hallerde değiştirebilir.

Özsermaye hallerine ilişkin uyarlamalar

MADDE 19 – (1) Özsermaye hallerine bağlı olarak sözleşmelerde yapılacak uyarlamalara ilişkin esaslar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Özsermaye halleri komitesi

MADDE 20 – (1) Özsermaye Halleri Komitesi, özsermaye hallerinin fiyatlara ve sözleşme unsurlarına etkisinin makul ve adil bir şekilde hesaba katılmasını sağlayacak esasları uygulamaya yönelik faaliyetlerde bulunmak üzere oluşturulur. Komitenin görev ve çalışma esasları ile komite üyeleri Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Baz fiyatın belirlenmesi

MADDE 21 – (1) Günlük fiyat değişim limitlerinde esas alınacak baz fiyat, ilk işlem günü için Uzlaşma Fiyatı Komitesi tarafından, diğer günler için ise sözleşmenin bir önceki günlük uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

(2) Özsermaye hallerinin oluşması durumunda, baz fiyat Özsermaye Halleri Komitesi tarafından belirlenir.

Günlük Fiyat Değişim Limitlerinin Değiştirilmesi

MADDE 22 – (1) Baz fiyat üzerinden hesaplanan günlük fiyat değişim limitleri Yönergenin 30 uncu maddesi kapsamında belirtilen olağanüstü durumların ortaya çıkması veya piyasa koşulları çerçevesinde gerekli görülmesi halinde Genel Müdür tarafından geçici olarak değiştirilebilir.

(2) Piyasa koşulları çerçevesinde gerekli görülmesi halinde sözleşme bazında fiyat değişim limitleri Genel Müdür Yardımcısı veya Piyasa Müdürü tarafından iki katına kadar yükseltilebilir.

Hesapların ayrıştırılması

MADDE 23 – (1) İşlem yapma yetkisi verilenler, tutacakları defter, belge ve kayıtlarda, her müşterinin haklarını, yükümlülüklerini ve varlıklarını, kendilerinin ve diğer müşterilerinin haklarından, yükümlülüklerinden ve varlıklarından ayrı olarak izlerler. Bu konuda Kurulun ilgili düzenlemeleri geçerlidir.

Pozisyonların bildirim

MADDE 24 – (1) Borsa tarafından, işlem yapma yetkisi verilenlerin müşterilerinin ve kendilerinin Piyasada aldıkları pozisyonları, Borsa ve/veya Takas Merkezine bildirmeleri talep edilebilir. Pozisyonların bildirilmesine ilişkin şekil ve süreler Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

Müşterilerin riskler hakkında bilgilendirilmesi

MADDE 25 – (1) İşlem yapma yetkisi verilenler hakkında, müşteriye risk bildirimini yükümlülüğü bakımından, Kurulun ilgili düzenlemeleri geçerlidir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Takas, Temerrüt ve Garanti Fonu Esasları

Takas

MADDE 26 – (1) Piyasada gerçekleştirilen işlemlerden doğan yükümlülüklerin taraflarca yerine getirilmesinin sağlanması Takas Merkezi aracılığıyla Kurulun düzenlemeleri ve Takas Mevzuatı çerçevesinde yapılır.

(2) Takasa, Takas Merkezinin vermiş olduğu hizmetler için uygulanacak ücret tarifesine, Takas Merkezinin görev, yetki ve sorumluluklarına, merkezi karşı taraf hizmeti ve bu hizmete ilişkin takas esaslarına, Takas Merkezinin merkezi karşı taraf olarak mali sorumluluğuna, Temerrütte, Garanti Fonuna, Garanti Fonu katkı payları ve katkı payı olarak kabul edilecek kıymetlere, Garanti Fonu kullanımına, Garanti Fonu katkı payı tamamlama yükümlülüğüne, Garanti Fonundaki nakit katkı paylarının nemalandırılmasına ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Piyasa Yapıcılığı ve Likidite Sağlayıcılığı Esasları

Piyasa yapıcılığı

MADDE 27 – (1) Piyasa yapıcısı olarak yetkilendirilecekler ve piyasa yapıcılığı ve piyasa yapıcılığı sisteminin kullanılmasına ilişkin esaslar ile piyasa yapıcılığının uygulanacağı sözleşmeler ve/veya sözleşme grupları Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(2) Bir sözleşme ve/veya bir sözleşme grubu bazında birden fazla piyasa yapıcı görevlendirilebilir.

(3) Piyasa yapıcının faaliyetleri Yönetim Kurulu tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde değerlendirmeye tabi tutulabilir.

Likidite sağlayıcılığı

MADDE 28 – (1) Likidite sağlayıcısı olarak yetkilendirilecekler ve likidite sağlayıcılığı ve likidite sağlayıcılığı sisteminin kullanılmasına ilişkin esaslar ile likidite sağlayıcılığının uygulanacağı sözleşmeler ve/veya sözleşme grupları Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(2) Bir sözleşme ve/veya bir sözleşme grubu bazında birden fazla likidite sağlayıcı görevlendirilebilir.

(3) Likidite sağlayıcının faaliyetleri Yönetim Kurulu tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde değerlendirmeye tabi tutulabilir.

Piyasa yapıcılığında/likidite sağlayıcılığında geçici veya sürekli olarak ayrılma, yetkilerin kaldırılması

MADDE 29 – (1) Piyasa yapıcıları ve likidite sağlayıcıları, ilgili görevlerinden sürekli veya geçici olarak ayrılmak istediklerinde bunu yazılı olarak Borsaya bildirirler. Ayrılmaya ilişkin esaslar ve şartlar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(2) Piyasa yapıcılığında veya likidite sağlayıcılığında ayrılanların, başvuruları halinde yeniden yetkilendirilmesine dair esaslar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(3) Piyasa yapıcılığında/likidite sağlayıcılığında sürekli veya geçici olarak ayrılma, işlem yapma yetkisini etkilemez.

(4) Yönergede ve Yönergeye dayanılarak yapılan düzenlemelerde öngörülen yükümlülükleri yerine getirmeyen piyasa yapıcıların veya likidite sağlayıcıların yetkilerinin geçici ya da sürekli olarak kaldırılmasına ilişkin esaslar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir.

(5) Piyasanın sağlıklı ve düzgün olarak işleyişi için gerekli görülmesi halinde, gerekçeleri açıklanmak koşuluyla, piyasa yapıcılar ve/veya likidite sağlayıcılar bazında veya sözleşmeler ve/veya sözleşme grupları bazında piyasa yapıcılık/likidite sağlayıcılık işlemlerine Yönetim Kurulu tarafından re'sen son verilebilir.

ALTINCI BÖLÜM

Diğer Hükümler

Olağanüstü durumlar ve olağanüstü durumlarda uygulanacak hükümler

MADDE 30 – (1) Piyasaların, pazarların, platformların ve sistemlerin şartlarından veya altyapıdan kaynaklanan ve işlemlerin dürüst ve güvenilir bir şekilde gerçekleşmesini engelleyen veya engelleyebilecek tüm işlemler ve gelişmeler ile beklenmedik diğer olaylar olağanüstü durum olarak kabul edilir.

(2) Olağanüstü durumların ortaya çıkması durumunda, Piyasada işlemlerin dürüst ve güvenilir bir şekilde yapılmasını sağlamak amacıyla, Genel Müdür tarafından olağanüstü durumun niteliğine göre bunlarla sınırlı olmaksızın aşağıdaki tedbirlerden uygun görülenlerden biri veya birkaçı birlikte alınabilir:

- İşlem yapma yetkisi verilenlerin mali yükümlülükleriyle ilgili şartları değiştirmek,
- İşlemlerin sadece mevcut pozisyonların kapatılmasına yönelik olarak yapılmasını istemek,
- Sözleşmelerin vade tarihini değiştirmek,

- ç) Uzlaşma yöntemi ve şartlarını değiştirmek
- d) Günlük fiyat değişim limitlerini değiştirmek,
- e) Açık pozisyonların kapatılmasını istemek ve sözleşmenin uzlaşma fiyatını belirlemek,
- f) Seansın açılış ve kapanış saatlerini değiştirmek, işlemleri durdurmak veya kısıtlamak.

(3) Olağanüstü durumun niteliğine göre Takas Merkezi tarafından alınabilecek tedbirlere ilişkin olarak Takas Mevzuatı hükümleri uygulanır.

(4) Bu madde uyarınca işlem yapma yetkisi verilenlerden veya işlem yapma yetkisi verilenlerin bir müşterisinden yapılması istenen işlemlerin verilen süre içerisinde yapılmaması durumunda, Borsa veya Takas Merkezi tarafından yerine getirilmesi mümkün olan işlemler, başkaca bir bildirim gerek olmaksızın Borsa veya Takas Merkezi tarafından re'sen yerine getirilir.

(5) Bu maddeden veya diğer hususlardan kaynaklanan olağanüstü durumlar ve bu durumlarda uygulanacak usul ve esaslar Yönetim Kurulu tarafından düzenlenir.

İşlemlerin geçici olarak durdurulması

MADDE 31 – (1) Bir dayanak varlığın alım satım işlemlerinin durdurulması halinde ilgili varlığa dayalı sözleşmelerdeki işlemler Genel Müdür tarafından durdurulabilir.

(2) Olağanüstü durumlar nedeniyle sözleşme bazında işlemlerin geçici olarak durdurulmasına ilişkin süreler Yönetmeliğin 25 inci maddesi çerçevesinde belirlenir.

Sözleşmelerin işlem görmesinin sonlandırılması

MADDE 32 – (1) Piyasada işlem gören sözleşmelerin işlemleri aşağıdaki durumlarda Yönetim Kurulu tarafından sonlandırılabilir.

a) Sözleşmenin dayanak varlığının spot piyasasında işlem görmemesi ya da belirli süre ile işlemlerinin sonlandırılması,

b) Sözleşmenin dayanak varlığına ilişkin olarak yapılan lisans anlaşmalarının sona ermesi,

c) Sözleşmede en az üç ay işlem olmaması veya açık pozisyon bulunmaması,

d) İşlem görme kabiliyetini engelleyecek veya Piyasada işlemleri etkileyebilecek diğer durumların ortaya çıkması.

(2) Bir sözleşmenin işlem görmesinin sonlandırılmasından sonra asgari unsurlar değişmemek kaydıyla Yönetim Kurulu kararı ile yeniden işleme açılabilir.

Piyasanın geçici olarak kapatılması

MADDE 33 – (1) Olağan dışı gelişmelerin meydana gelmesi halinde, Piyasanın ya da Piyasa bünyesindeki Pazarların geçici olarak kapatılmasına ilişkin olarak Yönetmeliğin 39 uncu maddesinde belirtilen hükümler uygulanır.

Borsa payı ve sair gelirler

MADDE 34 – (1) Borsa tarafından, Piyasaya iletilen emirler veya Piyasada gerçekleşen işlemler üzerinden, işlem yapma yetkisi verilenler, emir, işlem veya sözleşme türü bazında Yönetim Kurulunca belirlenen ve Kurul tarafından onaylanan esaslar dahilinde bir pay alınır.

(2) Borsa payı, Yönetim Kurulu tarafından belirlenen esaslar çerçevesinde Borsanın likiditesine katkı sağlayan kurumlar ile paylaşımına konu olabilir.

(3) Piyasa yapıcılara ve/veya likidite sağlayıcılara Yönetim Kurulu kararı ve Kurul onayı ile, diğer işlem yapma yetkisi verilenlere göre daha düşük borsa payı uygulanabilir.

(4) Yönetim Kurulu tarafından belirlenen ve Kurul tarafından onaylanan esaslar dahilinde sözleşmeler ve/veya sözleşme grupları bazında teşvik amacıyla borsa payı indirimleri uygulanabilir.

(5) Piyasa işleyişi dolayısıyla borsa payı dışında tahsil edilebilecek diğer ücretler ile komisyonlar Yönetim Kurulu tarafından belirlenir ve Kurul tarafından onaylanır.

Genel Müdür'ün düzenleme yetkisi

MADDE 35 – (1) Yönetim Kurulu, bu Yönerge kapsamında 5/2, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 24, 27, 28, 29, 30, 32 ve 34/2 nci maddelerde yer alan hususların

uygulamasına yol göstermek amacıyla, Yönerge ile belirlenen usul, esas ve yöntemlerin uygulama ayrıntılarına ilişkin olarak Genel Müdüre düzenleme yapma yetkisi verebilir.

Yönergede hüküm bulunmayan haller

MADDE 36 – (1) Bu Yönergede yer almayan ya da açıklık bulunmayan konularda ilgili düzenlemeler çerçevesinde karar vermeye, uygulamayı düzenlemeye ve yönlendirmeye Kurul onayını gerektirmeyen hallerle sınırlı kalmak üzere Genel Müdür yetkilidir.

Yürürlük

MADDE 37 – (1) Bu Yönerge 24/02/2017 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 38 – (1) Bu Yönerge hükümlerini Genel Müdür yürütür.